

להבין ולהשכיל

ראשי פרקים מסיכום ענין הסערה סביב הריעותא במקום צומת הגידין

דבר זה ברור לכו"ע דבאם איכא לקותא המשפיע על טריפות הגיד אזי אין סומכין על בדיקה ומטריפין אותו. [ובשולחן גבוה כתב שגם אחינו הספרדים קיבלו עליהם פסק זה].

ענין הליחה הלבנה הנמצאת במקום צומת הגידין בשוק שקיבל זריקה האם יש להחשיבו ללקותא, ישנם ה' אפשרויות המייחסים אותו ללקותא, ואשר כל סיבה לחוד מספיק להחיל עליו שם לקותא.

א] דעת הרופאים שהוא דבר הגורם נזק לגיד [כ"א מסביר לפי צחות לשונו מקשיח מפרק וכדו'].

ב] באם הוא דלקת [לפי דעת הרופאים או כמו שאחד מזקני גדולי הרבנים המומחים בענין טריפות זיהה מראה זו מיד כריקבון] אזי הוי בגדר ריקבון המבואר במהרש"ל דהוי לקותא.

ג] החוש המעיד שפועל איזה חלישות עכ"פ בקרום הגיד באחוזים גבוהים ביותר [הרבה יותר מרוב].

ד] בזה שנמצא אחוז ניכר של טריפות גמורים בשוק הנזרק יותר מבשוק השני [עכ"פ כעשרים אחוז] [יעויין ביד יהודה סימן נ"ו בס"ק כ"ז לענין נשבר העצם דאי"ז רגיל כלל ואפילו לא פחות מזה שיקרע הגידים שהרי אנו רואים שמתרפא וחי יותר מי"ב חודש ומוליד ביצים, ולא הובא מ"מ זה אלא לציון והרבה יש להאריך בזה. יעויין בתשו' חס"ל שהקשה דא"כ אמאי מטריפין בנשבר העצם דלא שייך בזה אפי' לומר התחיל המטריף דהא הריעותא הוא בהעצם ולא בהגיד ותן לחכם].

ה] ענין המצאות טריפות משונות ביותר אשר כל הבודקים מעידים שמעולם לא ראו סוג טריפה כזו עשרות בשנים הרי"ז מוכיח שדוקא מעשה ההזרקה הוא הפועל טריפה זו.

ויכוח מציאותי

א] האם הליחה הלבנה הוא באמת חומר המוזרק.
האם באמת עפ"י הרפואה מזיק לגיד.

ב] האם זה דלקת
האם זה ריקבון דהיינו דאפילו אם זה דלקת באם אינו דלקת זיהומית אין זה ריקבון ובין חכמי הרפואה האם זה תאים מתים.

ג] אין שום חלישות = החי מכחיש את החי.

ד] שאין זה נכון שנמצא יותר בשוק זה יותר משוק האחר = החי מכחיש את החי.

ה] אינם יודעים מזה = החי מכחיש את החי.

ו] החומר אינו מגיע לגידים הדקים רק לגיד הגדול מלמעלה ובזה שייך בדיקה = החי מכחיש את החי.

ויכוח עיוני

אחד מן הדברים המפליאים ביותר הוא שנמצא בשוק זה לפעמים גיד הנפסק ונמשך לתוך אמצע השוק ודבוק לתוך הבשר כך שמוכח שנקרע מחיים ונקפץ ללמעלה או שלפעמים אינו דבוק לבשר אלא מעליו ממשיך ליחה ושומן מעליו, וכאשר מותחים גיד זה הרי"ז ארוך יותר ממקום צוה"ג כך שזה

ג"כ מוכח שלא נחתך ע"י הסכין שחתך במקום צוה"ג, אולם מאידך החתך הוא חתך ישר המוכח שנחתך ע"י סכין דע"י קריעה מחמת חולשה או הולי אינו נקרע בחתך ישר, היאך נידון להאי נידון האם נחשב ספק או ודאי טריפה או דנימא דהאומדנא דחתך ישר עולה על כל ההוכחות, וכאשר רגילים הבודקים דבחתיך ישר אין לפסול, ועוד באם ע"י זכוכית מגדלת אפשר להבחין שאינו לגמרי ישר היאך נידון בזה [ואולם בנידון זה אינו מכריע לעצם השאלה דישנם הרבה טריפות גמורים שלא מהסוג הנ"ל מ"מ ענין זה נתחדש בהאי שמעתתא].

ויכוח הלכתי

א] האם כשהרופאים מחולקים או שיש ספק בדעת הרופאים אי יש להכשיר דהוי ספק אי נחשב כלל לקותא ובכה"ג לא נחשב ריעותא, או דהוי כספק חיסרון חכמה ודבר שאפשר לברר עכ"פ ביתר בירור ע"י רופאים מומחים בכל העולם.

ב] האם קרום הגיד נחשב כגיד עצמו או לא ובאם לא א"כ ההוכחה דחלישת קרום הגיד אינו מוכיח דנחשב כלקוטא לגבי הגיד עצמו. ועל כן טענת המתירים הוא שבהסרת הקרום הרי הגידים יפים ונקיים, וטענת האוסרים הוא שעצם היכולת בהסרת הקרום שהוא בלתי אפשרי בכל גיד סתם הוא ההוכחה על חומר הלקוטא, ועוד כי אחר הסרת הקרום נמתח הגיד ברוחב כגומי, וזה סימן שהקרום של הגיד התקלקל.

ג] דלקוטא האוסר הוא רק כשידוע שהלקוטא בא מכתוצאה ממחלת הגיד משא"כ כשהוא מחלה חיצונית היכולה להשפיע על הגיד לא על זה נאמרה ההלכה [וזוה דלא כד' המנח"י והקנה בשם ואף מד' הנוב"י משמע דלא כדבריו].

ד] האם כדי לתת עליו שם לקוטא בעינן שיהא עפ"י הרוב מטריף באופן ודאי או מספיק מיעוט או מיעוט המצוי ובזה יש להבחין בין לקוטא דהוי סימן, ללקוטא דהוי סיבה, והאם בעינן הוכחה בכח או בפועל.

ה] אף אם נימא דהקרום אינו מחלק גיד עצמו האם מועיל להיות מפסיק בין הדלקת להגיד, דמדבריו המהרש"ם במש"כ לפרש דברי הלבושי שרד יש לדייק שאז אין מועיל, ועוד דמפשטות ד' הפוסקים דהמהרש"ם אינו אוסר במוגלה רק בדבוק הרי על כרחך הכוונה בדבוק להקרום ולא להגיד עצמו.

ויכוחים בעלמא

א] כמו שאין מתייחסים בהלכה לתולעים הנראים במקרוסקופ ה"נ אין להתייחס בזה לדעת הרופאים.

ב] מאחר ולדעת הרופאים אזי במשך הזמן מסתלק האי לקוטא אין זה לקוטא.

ג] על כמה סוגי טריפות שנמצאו טענו שעל ידי המליחה נעשית ועל שהשיבו הרי בשוק השני אינו נמצא בשום פעם כה"ג, השיבו שהחומר בצירוף המליחה פועלת כן, ולפ"ז ע"כ לומר דהוי חומר ולא דלקת. ואף אם נאמר כן יש להתווכח על מי החיוב להוכיח מי נחשב למחדש.

ד] הא דמקילין פוסקי דורנו דדוקא במוגלה דבוקה בגיד שאינו מתגרד בקלות הוא דאוסרים בהחלט [כמו שמובא בקנה בשם ובשם הגריש"א והגרש"ו דמוגלה כשאין דבוק אינו דומה לבשר רקוב השוכב על הגיד אלא הוי כדבר נפרד]. מהו הכוונה מתגרד בקלות האם צריך להיות בקל אצל כל אחד או שבאם אצל אומן היודע באמנות לקלף ללא פגיעה בגיד כבר נחשב קילוף בקל.